

ВІДГУК

**офіційного опонента кандидата юридичних наук, доцента
Климчука Михайла Павловича на дисертацію Сергія Анатолійовича
Перетятка на тему «Розслідування незаконного виготовлення, переробки чи
ремонту вогнепальної зброї або фальсифікації, незаконного видалення чи
зміни її маркування, або незаконного виготовлення бойових припасів,
вибухових речовин чи вибухових пристроїв», поданої на здобуття ступеня
доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»**

Актуальність обраної теми. Дисертаційне дослідження Перетятка Сергія Анатолійовича на тему «Розслідування незаконного виготовлення, переробки чи ремонту вогнепальної зброї або фальсифікації, незаконного видалення чи зміни її маркування, або незаконного виготовлення бойових припасів, вибухових речовин чи вибухових пристроїв», присвячене актуальній з точки зору науки криміналістики проблемі – формуванню науково обґрунтованих пропозицій, спрямованих на удосконалення методики розслідування кримінальних правопорушень цієї категорії.

Останнім часом спостерігається тенденція до зростання кількості вказаних кримінальних правопорушень, які мають груповий характер та високий рівень спеціалізації. Така незаконна діяльність з предметами озброєння здебільшого спрямована на використання їх зі злочинною метою. Дисертантом констатовано, що заходи з протидії кримінальним правопорушенням, передбаченим ст. 263¹ КК України, достатньої ефективності не мають, а стан досудового розслідування потребує вдосконалення. Низька питома вага розслідуваних кримінальних правопорушень обумовлюється їх латентністю, вдосконаленням способів їх учинення, зосередженістю правоохоронних органів на розкритті та розслідуванні інших протиправних діянь.

Зазначені обставини вказують на актуальність представленої С.А. Перетятком дисертації, присвяченої розробленню криміналістичних рекомендацій, спрямованих на оптимізацію розкриття та розслідування кримінальних правопорушень, передбачених ст. 263¹ КК України

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій, які сформульовані у дисертації, їх новизна.

Представлена до захисту С.А. Перетятком дисертаційна робота спрямована на обґрунтування криміналістичних положень і практичних рекомендацій з удосконалення розслідування незаконного виготовлення, переробки чи ремонту вогнепальної зброї або фальсифікації, незаконного видалення чи зміни її маркування, або незаконного виготовлення бойових припасів, вибухових речовин чи вибухових пристроїв. Реалізація поставленої мети дослідження зумовила необхідність вирішення таких завдань:

- з'ясувати стан наукової розробленості проблем розслідування незаконного виготовлення, переробки чи ремонту вогнепальної зброї або фальсифікації, незаконного видалення чи зміни її маркування, або незаконного виготовлення бойових припасів, вибухових речовин чи вибухових пристроїв;
- сформулювати криміналістичну характеристику вказаних кримінальних правопорушень;

- виділити типові слідчі ситуації та версії початкового етапу розслідування кримінальних правопорушень досліджуваної категорії;
- розробити рекомендації щодо підвищення якості взаємодії слідчих та оперативних підрозділів під час досудового розслідування;
- визначити основні завдання й особливості проведення огляду в кримінальних провадженнях цієї категорії;
- розкрити тактичні особливості проведення допиту свідків, підозрюваних під час розслідування зазначених кримінальних правопорушень;
- виокремити найбільш ефективні види експертиз при розслідуванні кримінальних правопорушень, передбачених ст. 263¹ КК України;
- окреслити тактичні та процесуальні особливості проведення окремих слідчих (розшукових) дій у кримінальних провадженнях досліджуваної категорії.

Дисертаційне дослідження С.А. Перетятка проведене в межах плану науково-дослідних робіт кафедри кримінального процесу та криміналістики факультету № 1 Інституту з підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції Львівського державного університету внутрішніх справ, а також п.п. 1, 3, 5, 8, 10, 14, 15, 27 Тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок на 2020-2024 роки (наказ МВС України № 454 від 11.06.2020) та науково-дослідної роботи Львівського державного університету внутрішніх справ теми «Протидія кримінальним правопорушенням, підслідним Національній поліції: правові, кримінологічні та криміналістичні аспекти» (номери державної реєстрації 0118U005374 та 0121U113930).

З огляду на вдало поставлені завдання, С.А. Перетятком сформульовано об'єкт і предмет дослідження. Так, об'єктом дисертаційного дослідження автор визначає праввідносини, що складаються у зв'язку з виявленням та розслідуванням незаконного виготовлення, переробки чи ремонту вогнепальної зброї або фальсифікації, незаконного видалення чи зміни її маркування, або незаконного виготовлення бойових припасів, вибухових речовин чи вибухових пристроїв. Предметом дослідження є розслідування незаконного виготовлення, переробки чи ремонту вогнепальної зброї або фальсифікації, незаконного видалення чи зміни її маркування, або незаконного виготовлення бойових припасів, вибухових речовин чи вибухових пристроїв. Об'єкт та предмет дослідження сформульовані вдало і відповідають вимогам МОН України.

Загалом вдалою видається запропонована автором методологія дисертації. Використані в процесі проведення дослідження методи наукового пізнання надали автору можливість дійти системних висновків при визначенні його результатів. Зокрема, з допомогою методів індукції та дедукції, аналізу та синтезу визначено архітектоніку та зміст дисертації, окреслено властивості та ознаки досліджуваних предметів і явищ. Історико-правовий метод застосовано з метою дослідження еволюції наукових поглядів на проблему розслідування кримінальних правопорушень цієї категорії; системно-структурний метод – для формування структури криміналістичної характеристики кримінальних правопорушень, передбачених ст. 263¹ КК України; догматичний метод – з метою тлумачення ключових понять та юридичних категорій; функціональний метод – для визначення функціональної спрямованості слідчого та інших

учасників взаємодії при розслідуванні означених кримінальних правопорушень; типологічний метод – під час типологізації слідчих ситуацій та версій розслідування; логіко-нормативний метод – для формування змін та доповнень до КПК України; соціологічний метод – з метою з'ясування позиції з обраної проблематики опитаних слідчих, оперативних співробітників та прокурорів; статистичні методи (групування, зведення та аналізу кількісних показників) – для узагальнення емпіричних даних.

Емпіричну базу становлять результати вивчення матеріалів 127 кримінальних проваджень за фактом незаконного виготовлення, переробки чи ремонту вогнепальної зброї або фальсифікації, незаконного видалення чи зміни її маркування, або незаконного виготовлення бойових припасів, вибухових речовин чи вибухових пристроїв, розглянуті судами в 2018-2023 роках у різних регіонах України; узагальнені дані опитування 205 слідчих та оперативних співробітників Національної поліції, прокурорів; систематизована статистична звітність про стан злочинності та результати роботи правоохоронних органів за 2018-2023 роки.

Це дало дисертанту можливість встановити завдання дослідження та реалізувати їх згідно з планом дисертаційної роботи, дійти системних висновків при визначенні результатів та обґрунтуванні ряду нових положень, які мають важливе значення для організації розслідування незаконного виготовлення, переробки чи ремонту вогнепальної зброї або фальсифікації, незаконного видалення чи зміни її маркування, або незаконного виготовлення бойових припасів, вибухових речовин чи вибухових пристроїв.

Достовірність та наукова новизна одержаних результатів, повнота їх викладу в опублікованих працях.

Зміст дисертації характеризується досить високим теоретичним і науково-методологічним рівнем вирішення поставлених завдань. Чітко виражений теоретичний підхід, зокрема, вдало розроблені дефініції, класифікації і критерії дозволили автору аргументовано визначити власну позицію щодо багатьох дискусійних проблем розслідування кримінальних правопорушень, передбачених ст. 263¹ КК України.

До чинників, що обумовлюють достовірність та обґрунтованість дослідження необхідно віднести і досить вдало обрану структуру дисертації, представленої С.А. Перетятком, яка характеризується цілісністю й логічною послідовністю, всесторонньо відображає бачення дослідженої автором проблеми.

Як демонструє зміст дисертаційної роботи, під час наукового пошуку, відповідно до законів формальної та діалектично логіки, у першому розділі «Теоретико-методологічні засади та криміналістична характеристика незаконного виготовлення, переробки чи ремонту вогнепальної зброї або фальсифікації, незаконного видалення чи зміни її маркування, або незаконного виготовлення бойових припасів, вибухових речовин чи вибухових пристроїв» з'ясовано стан наукової розробленості проблем розслідування, вказаних кримінальних правопорушень, сформовано їх криміналістичну характеристику.

Другий розділ «Організація початкового етапу розслідування незаконного

виготовлення, переробки чи ремонту вогнепальної зброї або фальсифікації, незаконного видалення чи зміни її маркування, або незаконного виготовлення бойових припасів, вибухових речовин чи вибухових пристроїв» присвячено дослідженню типових слідчих ситуацій та версій початкового етапу розслідування кримінальних правопорушень досліджуваної категорії, розроблено рекомендації щодо підвищення якості взаємодії слідчих та оперативних підрозділів під час досудового розслідування.

У третьому розділі «Проведення окремих слідчих (розшукових) дій під час розслідування незаконного виготовлення, переробки чи ремонту вогнепальної зброї або фальсифікації, незаконного видалення чи зміни її маркування, або незаконного виготовлення бойових припасів, вибухових речовин чи вибухових пристроїв» визначено основні завдання й особливості проведення огляду в кримінальних провадженнях цієї категорії, розкрито тактичні особливості проведення допиту свідків, підозрюваних, інших слідчих (розшукових) дій, виокремлено найбільш ефективні види експертиз при розслідуванні кримінальних правопорушень, передбачених ст. 263¹ КК України.

У Висновках за результатами проведеного дослідження викладено найбільш важливі науково-теоретичні положення, які справді відображають зміст дисертації, результати використання різних методологічних прийомів дослідження, авторські ідеї, що засновані на дослідженому емпіричному матеріалі.

Серед висновків, пропозицій та рекомендацій, які містяться у дисертації, слід звернути на ті з них, які характеризуються науковою новизною та мають системоутворююче значення в контексті формування авторського бачення науково-практичної парадигми розслідування кримінальних правопорушень, передбачених ст. 263¹ КК України.

Значною мірою обґрунтованими у дисертації є такі положення і висновки щодо:

виокремлення в межах окремої методики найбільш значимих елементів криміналістичної характеристики незаконного виготовлення, переробки чи ремонту вогнепальної зброї або фальсифікації, незаконного видалення чи зміни її маркування, або незаконного виготовлення бойових припасів, вибухових речовин чи вибухових пристроїв: даних про предмет, спосіб, обстановку, слідову картину вчинення кримінального правопорушення та особу злочинця (стор. 22, 82-85);

розкриття змісту слідової картини означених кримінальних правопорушень, характеристики класифікації таких слідів, як сліди внесення конструктивних змін у вогнепальну зброю, боєприпаси, вибухові речовини та пристрої, сліди рук, взуття, транспортних засобів; предмети і речі, залишені злочинцями на місці події; мікрооб'єкти; електронні відображення (стор. 22, 75, 84, 183);

здійснення типізації вихідних слідчих ситуацій початкового етапу розслідування зазначених кримінальних правопорушень, на підставі чого класифіковано типові слідчі версії, що підлягають перевірці: про спосіб учинення кримінального правопорушення; про особу злочинця; про наявність

спільників; про вчинення інших кримінальних правопорушень, зокрема вчинених шляхом застосування виявлених предметів озброєння (стор. 22, 115, 184);

типізації способів вчинення кримінальних правопорушень цієї категорії, більшість з яких мають етапи підготовки, вчинення та приховування, а вказані дії часто є підготовчими щодо вчинення інших кримінальних правопорушень, пов'язаних з обігом вогнепальної зброї та інших предметів озброєння, окремою ланкою в ланцюгу організованої злочинності (стор. 23, 62, 183).

У роботі наявні й інші оригінальні та новаторські за змістом висновки та пропозиції. Їх наявність демонструє вдалу постановку мети і завдань, аргументованість висновків, логічну послідовність тексту дисертаційного дослідження. Всі розділи, підрозділи та інші структурні частини роботи підпорядковані чітко визначеній меті, яка конкретизується завданнями, що поставив перед собою дисертант. Структура запропонованої роботи відповідає меті і завданням дослідження, що дозволило розкрити базові поняття та обґрунтувати їх визначення, вивести характерні особливості методики розслідування кримінальних правопорушень, передбачених ст. 263¹ КК України в умовах викликів сьогодення.

Результатам дисертаційного дослідження С.А. Перетятка притаманний відповідний рівень наукової новизни, при цьому положення з різним ступенем наукової новизни містяться в усіх розділах та структурних частинах дисертації. Позитивною стороною представленої роботи є спроби сформулювати оригінальні та новаторські конструкції щодо організації розслідування кримінальних правопорушень, передбачених ст. 263¹ КК України, а також критично підійти до виокремлення існуючих проблем у досліджуваній сфері.

Отримані С.А. Перетятком під час написання дисертаційної роботи висновки є обґрунтованими, сформульовані положення базуються на значному емпіричному матеріалі. Опрацьована значна кількість наукових праць з обраної теми, а також масив нормативно-правових джерел, що забезпечило високий науковий рівень даного дисертаційного дослідження. Так, список використаних автором джерел включає 293 найменування.

Прикладне значення отриманих результатів визначається їх спрямованістю на розв'язання актуальних питань сучасної криміналістики. Дисертантом не лише відзначені ключові проблеми у даній сфері, а й запропоновано: сучасну криміналістичну характеристику незаконного виготовлення, переробки чи ремонту вогнепальної зброї або фальсифікації, незаконного видалення чи зміни її маркування, або незаконного виготовлення бойових припасів, вибухових речовин чи вибухових пристроїв; пропозиції з удосконалення організаційних аспектів початку досудового розслідування у вказаних кримінальних провадженнях, проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій та ін.

Повнота викладу наукових положень, висновків і рекомендацій в наукових публікаціях за темою дисертації.

Основні положення дисертації відображені у 12 наукових публікаціях, серед яких чотири наукові статті – у виданнях, включених МОН України до

переліку наукових фахових видань з юридичних наук категорії «Б» та одна – в іноземному науковому виданні, 7 тез наукових доповідей, опублікованих за результатами участі в міжнародних науково-практичних заходах.

Таке представлення результатів наукової роботи є достатнім, кількість публікацій, їх обсяг, повнота висвітлення результатів та розкриття змісту дисертації відповідає вимогам МОН України. Зазначені публікації повною мірою висвітлюють основні положення дисертації та її наукові висновки.

Спрямованість науково-практичних заходів, на яких здійснювалась апробація дисертації, характер статей дисертанта, в яких відображено положення рецензованої роботи, повною мірою вказують, що дисертація пройшла належну апробацію та є самостійною науковою працею, що має завершений комплексний характер.

Практичне значення отриманих результатів полягає у використанні та можливості використання пропозицій і висновків у: *практичній діяльності* слідчих підрозділів НП України – як рекомендації та пропозиції, що спрямовані на підвищення ефективності розслідування кримінальних правопорушень цієї категорії (акт впровадження СВ Шевченківського УП ГУНП у місті Києві від 30.11.2023); *освітньому процесі* – під час підготовки навчально-методичних матеріалів для проведення занять з навчальних дисциплін «Криміналістика», «Кримінальний процес», «Методика розслідування окремих видів кримінальних правопорушень» та розробки навчально-методичного забезпечення (лекцій, навчальних посібників, підручників, методичних рекомендацій) (акт впровадження Львівського державного університету внутрішніх справ від 01.11.2023 № 89).

Зауваження за змістом дисертації. Однак, як і при дослідженні будь-якої складної і нової теоретичної проблеми, у дисертації міститься ряд спірних, неузгоджених і не достатньо обґрунтованих положень, як можуть стати підґрунтям наукової дискусії і напрямами подальшої розробки даної проблеми. Зокрема:

1. У вступі дисертації (стор. 21) зазначено, що «...робота є першим в Україні комплексним дослідженням, в якому розроблено *наукові засади організації розслідування незаконного виготовлення, переробки чи ремонту вогнепальної зброї або фальсифікації, незаконного видалення чи зміни її маркування, або незаконного виготовлення бойових припасів, вибухових речовин чи вибухових пристроїв*». Водночас, окрім наукових засад організації розслідування, у комплексному дослідженні С.А. Перетятка запропонована криміналістична характеристика кримінального правопорушення, передбаченого ст. 263-1 КК України, тактичні прийоми проведення окремих слідчих (розшукових) дій, проведення тактичних комбінацій та ін., що скорше претендує на *наукові засади методики розслідування незаконного виготовлення, переробки чи ремонту вогнепальної зброї або фальсифікації, незаконного видалення чи зміни її маркування, або незаконного виготовлення бойових припасів, вибухових речовин чи вибухових пристроїв*.

2. На стор. 95 та ін. здобувач вживає поняття «оперативні обліки», на стор. 111 – «оперативно-розшукові обліки». Хотілося б отримати відповідь, про

які саме обліки веде мову автор і як вони співвідносяться з криміналістичними обліками та інформаційно-комунікаційною системою «Інформаційний портал Національної поліції України».

3. Дисертантом на стор. 24 дослідження зазначається, що практичне значення одержаних результатів дисертації, сформульовані й аргументовані в дисертації теоретичні положення, висновки і пропозиції впроваджено й використовуються в практичній діяльності слідчих підрозділів НП України – як рекомендації та пропозиції, що спрямовані на підвищення ефективності розслідування кримінальних правопорушень цієї категорії (акт впровадження СВ Шевченківського УП ГУНП у місті Києві від 30.11.2023) та освітньому процесі... На переконання опонента, за змістом отриманих результатів С.А. Перетятко здобувач міг розширити географію впровадження результатів дисертаційного дослідження у практичній діяльності інших слідчих підрозділів Національної поліції України

4. Дисертантом обґрунтовано та сформульовано низку пропозицій, зокрема й до кримінального процесуального законодавства України, актуальність яких не викликає жодних заперечень. Однак, на мою думку, викладення запропонованих змін у додатках до дисертаційного дослідження як окремого матеріалу покращило б візуалізацію відповідних пропозицій у порівнянні з чинними положеннями кримінального процесуального законодавства.

У той же час висловлені зауваження носять переважно уточнюючий характер і суттєво не впливають на загальну високу оцінку рецензованої роботи. Вони переслідують мету запросити автора до наукової дискусії та врахувати зазначені зауваження у подальшій науковій розробці проблематики дослідження.

Вдалиий і логічно поєднаний вибір у дослідженні питань, їх актуальність, розумне співвідношення теоретичних міркувань та прикладів з практики, чіткість викладу матеріалу, аргументованість наукових висновків і узагальнень свідчать про значний науковий рівень проведеного дослідження та його практичне значення.

Відсутність порушень академічної доброчесності.

Дисертація С.А. Перетятка є самостійною, оригінально виконаною кваліфікаційною науковою роботою, що містить науково обґрунтовані висновки та рекомендації, які виставлені автором для публічного захисту. Використання ідей, результатів та текстів інших авторів мають посилання на відповідні джерела. У роботі відсутнє привласнення чужих ідей, результатів або слів без оформлення цитування. Автором дотримано норми чинного законодавства України про авторське право та суміжні права.

Отже, у дисертації С.А. Перетятка на тему «Розслідування незаконного виготовлення, переробки чи ремонту вогнепальної зброї або фальсифікації, незаконного видалення чи зміни її маркування, або незаконного виготовлення бойових припасів, вибухових речовин чи вибухових пристроїв» відсутні порушення академічної доброчесності.

Висновок щодо відповідності дисертації встановленим вимогам МОН України.

Викладене дозволяє зробити висновок, що дисертація «Розслідування незаконного виготовлення, переробки чи ремонту вогнепальної зброї або фальсифікації, незаконного видалення чи зміни її маркування, або незаконного виготовлення бойових припасів, вибухових речовин чи вибухових пристроїв» відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2016 р. № 261 (із змінами і доповненнями), наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (із змінами і доповненнями) та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (із змінами і доповненнями). Автор дисертації – **Перетятко Сергій Анатолійович** заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Офіційний опонент:

Доцент кафедри права
ПВНЗ «Європейський університет»
кандидат юридичних наук, доцент

М. П. Климчук

/5.01.2024

Підпис Сер. П. Климчука засвідчую
Зав. відділом управління персоналом

Соловйова Т. М.